

OVERZICHT BIJ NIEUWSBRIEF 2011 nr. 30

Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen in de provincie Zeeland (SBKGZ)

1. Inleiding

Dit overzicht is een op te vragen of te raadplegen bijlage bij de aan de PKN kerken In Zeeland verzonden nieuwsbrief 2011 nr. 30.

2. Soorten monumenten

Er is een onderscheid in gebouwen die zijn aangewezen als monument. Een drietal overheidsinstellingen kan een gebouw aanwijzen tot monument, met elk een afzonderlijk criterium, namelijk:

- de rijksoverheid, dan spreekt men over Rijksmonumenten;
- de provinciale overheid, dan spreekt men over Provinciale monumenten; en
- de gemeentelijke overheid, dan spreekt men over Gemeentelijke monumenten.

De Rijksmonumenten vallen onder de Monumentenwet 1988. Hierin is o.m. vastgelegd monumentale waarden, bescherming, handhaving, instandhouding, vergunningstelsel en subsidiestelsel. De toetsing is voor alle aangewezen Rijksmonumenten hetzelfde. In het monumentenregister is de **redengevende omschrijving van het te beschermen monument** vastgelegd. Elk monument heeft een eigen monumentennummer.

Provinciale monumenten zijn monumenten die door het Provinciaal bestuur zijn aangewezen. In de vaststelling zijn de beschermwaardigheid in een besluit verwoord. Elk Provinciaal bestuur hanteert zijn eigen vastgestelde criterium. De hoogte van de subsidie, zo die er mocht zijn, is per provincie verschillend. Het is belangrijk hier navraag naar te doen.

Gemeentelijke monumenten zijn monumenten die door het Gemeentebestuur zijn aangewezen. Veelal zijn deze monumenten gelegen in een Beschermd Stads- en Dorpsgezicht. De beschermwaardigheid is in het genomen raadsbesluit vastgelegd. Over de mogelijkheden tot het verkrijgen van subsidie is het raadzaam de gemeentelijke subsidieverordening te raadplegen. Niet elke gemeente verleent subsidie.

3 Het BRIM 2011

Voor kerken is de instroom bepalend wanneer er subsidie kan worden aangevraagd. Om de instroom van kerken te reguleren is gekozen voor drie jaargangen waarin de kerken instromen. De datums van instroming en monumentennummers zijn:

In 2010, de nummers 45.950 t/m 53.000;

In 2011, de nummers 1 t/m 26.099;

In 2012, de nummers 26.100 t/m 45.949.

Indienen van de plannen voor het instroomjaar 2010 over een periode van 6 jaar moest voor 1 september 2008 plaats vinden. Voor 2011 zijn de datums vanaf 1 april t/m 1 september 2010. Voor 2012 vanaf 15 januari t/m 1 september 2011.

Let op: de datum voor indiening van een BRIM aanvraag is verschoven naar zaterdag 15 januari 2011.

Evaluatie BRIM

Uit het rapport van OCW zijn de volgende belangrijke zaken voor restauratiewerken aan kerken van belang.

- er komt een betere voorlichting naar belanghebbenden
- de aanvraagformulieren zijn vereenvoudigd
- een betere toelichting op de gevraagde begroting
- er hoeft geen financieel dekkingsplan meer te worden overlegd

- koppeling van een subsidieaanvraag (kerk en toren) twee eigenaren met de daaraan gekoppelde probleemstelling is opgeheven
- beschikbaar per jaar € 41.200.000 miljoen
- het subsidie percentage is 65%

Het subsidiabele uurloon, exclusief de algemene kosten, winst, risico en BTW bedraagt € 36,30. Voor Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht is het uurloon vastgesteld op € 36,80 exclusief de algemene kosten, winst, risico en BTW.

De doelstellingen van het BRIM 2011 zijn:

- eenvoudige regelgeving;
- intergratie van restauratie naar onderhoud; en
- stimulering van gestructureerd en planmatig onderhoud.

Op 7 oktober 2010 is onder nummer 15658 in de Staatscourant de Regeling rijkssubsidiering instandhouding monumenten 2011 gepubliceerd.

Aandachtspunten zijn:

Artikel 1 – c werkzaamheden ter uitvoering van het instandhoudingsplan

Artikel 2 – subsidiabel zijn de kosten van werkzaamheden, maatregelen en voorzieningen ten behoeve van de instandhouding van beschermde monumenten, als opgenomen in de leidraad subsidiabele kosten Brim 2011.

Artikel 3 – a op aanvragen als bedoeld in artikel 6, eerste lid van het besluit, voor het jaar 2011: € 41.200.000 en

b – op aanvragen als bedoeld in artikel 6, tweede lid, van het besluit, waarvan de subsidiabele kosten € 700.000 of meer bedragen, voor het jaar 2011: € 16.000.000

c – Indien voor 15 januari van enig jaar geen subsidieplafond is vastgesteld, gelden als subsidieplafonds de subsidieplafonds als in het eerste lid.

Artikel 4 Maximum subsidiabele kosten

Voor woonhuizen: € 25.000

Voor kerkgebouwen: € 699.999

Voor overige: € 100.000

Met subsidiabele kosten van € 700.000 of meer € 1.000.000

Artikel 5 Aanvullende indieningsvereisten

a – foto's detailtekeningen van onderdelen waaraan gebreken zijn,

b – tekening van het zelfstandige onderdeel,

c - kadastrale gegevens,

d - technische omschrijving, met vermelding van de gebreken,

e – tekening van bestaand onderdeel/vernieuwd,

f - rapporten van technische staat, bouwhistorie, constructieve, decoratieve aard die de aspecten ten aanzien van het beschermde monument aangeven.

Artikel 6 Verdeelcriterium.

Indien een subsidieplafond als bedoeld in artikel 3 na toepassing van artikel 12, eerste lid, van het besluit dreigt te worden overschreden of wordt overschreden als gevolg van het aantal aanvragen dat op dezelfde dag wordt ontvangen, worden de aanvragen die op die dag ontvangen zijn, door middel van loting gerangschikt.

De hoogst gerangschikte aanvraag komt het eerst voor subsidie in aanmerking.

Artikel 7 Gefaseerde inwerkingtreding.

Het besluit is per 1 januari 2011 van toepassing op beschermde monumenten en onderdelen van monumenten voor kerkelijke gebouwen die behoren tot de CBS-categorie met de

rijksmonumentennummers 26.100 t/m 45.949. Met ingang van 1 januari 2012 is hiervoor subsidie beschikbaar.

Artikel 8 Inwerkingtreding.

De regeling reed per 1 januari 2011 in werking.

Hoogte subsidie bijdrage voor kerken.

Maximaal 65% over € 699.999 = € 454.999 in zes jaar. Per jaar € 454.999 : 6 = € 75.833

Artikel 35. Nieuwe regeling per 2012 Restauratie subsidie

In dit artikel wordt verstaan onder restauratie: het verrichten van werkzaamheden, het normale instandhouding te boven gaand, die voor het herstel van een beschermd monument noodzakelijk zijn. Artikel 43 komt hiermee te vervallen.

Structureel is hiervoor per jaar 16 miljoen beschikbaar, de regeling moet nog wel nader worden uitgewerkt. Aanvullend per jaar oplopend naar 23 miljoen tot max. 39 miljoen.

De Minister kan aanvullende eisen stellen.

Voor een nadere uiteenzetting zie hiervoor de toelichting bij Artikel 35.

Aantal maatregelen:

Termijnen voor aanvragen en vaststellingen standaard 13 t/m 22 weken.

Minder informatie verplichtingen voor de eigenaar/aanvrager.

Meldingsplicht i.p.v. voortgangsrapportages.

Minder bijlagen.

Periodieke bevoorschotting.

Uniform uurloon/berekeningswijze.

Artikel 31.

Uitbetaling subsidie in grafiek:

	< € 25.000	> € 25.000 < € 125.000	> € 125.000
Bevoorschotting	100 %	90 % in jaarlijkse termijnen. 10 % bij vaststelling.	90 % in jaarlijkse term 10 % bij vaststelling
Vaststelling	ambtshalve	op verzoek eigenaar	op verzoek eigenaar
Controle	steekproef	steekproef/prestatieverklaring	steekproef/prest.
Verantwoording	n.v.t.	n.v.t.	acc. Controle

Zelfstandige bouwkundige eenheid

Gebouwde monumenten kunnen bestaan uit 1 ondeelbaar geheel of uit meerdere zelfstandige onderdelen. In het eerste geval bestaat het gebouwde monument uit 1 zelfstandige bouwkundige eenheid, in het laatste geval bestaat het uit meerdere zelfstandige bouwkundige eenheden.

Of er sprake is van een zelfstandige bouwkundige eenheid, hangt in hoge mate af van de feitelijke situatie en kan op verschillende manieren worden vastgesteld. Een mogelijkheid is de zakenrechtelijke benadering zoals in het Burgerlijk Wetboek verwoord. Voor een uitvoerige beschrijving van deze casus zie hiervoor de artikelgewijze toelichting Artikel 1 zelfstandige bouwkundige eenheid.

Voor volledige informatie zie Besluit/Regeling rijkssubsidiering instandhouding monumenten 2011. InfoDesk, Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. info@cultureelerfgoed.nl

4 Monumentenwet e.d.

MoMo – opheffen 50-jarengrens

- geen aanwijzigingsverzoeken meer mogelijk
- vereenvoudiging vergunningsprocedure
- vergunningvrije activiteiten aan rijksmonumenten en in beschermde gezichten
- wabo

- subsidiegrondslag regeling bevordering herbestemming (wind en waterdicht) haalbaarheidsonderzoek
- ruimtelijke ordening verplicht rekening te houden met cultuurhistorie (bestemmingsplan) treed waarschijnlijk 1 juli 2011 in werking.

Cultuurfonds

Er zijn diverse Provincies waar een mogelijkheid bestaat om subsidie aan te vragen. Het is raadzaam per provincie waarin het monumentale gebouw is gelegen daarover in contact te treden met het Provinciehuis. Ook zijn er mogelijkheden tot het verkrijgen van subsidie bij instellingen die het monumentenbeleid in de statuten hebben opgenomen.

Van gemeenten zijn geen gegevens bekend die een bijdrage leveren of aanvullend subsidie verstrekken. Overigens is het navragen hierna aan te bevelen in de gemeente waarin het monument is gelegen.

De SKG heeft een lijst met subsidiënten die geraadpleegd kan worden

Monumentenstop

Bouwwerken, gebouwd voor 1940 zullen niet meer op de monumentenlijst worden toegevoegd.

Bouwwerken van na 1945, de wederopbouwperiode, zullen mogelijk wel voor toevoeging/vermelding op de monumentenlijst in aanmerking komen.

Ontkoppeling van het monumentenregister

Het monumentenregister is in 1961 ingesteld om de ligging van de beschermde monumenten te bepalen en deze te kunnen onderscheiden ten opzichte van de omliggende objecten. De evaluatie heeft aangetoond dat het register niet geschikt is om een subsidieregeling daarop te baseren. Er staan in het register kerken en torens en pastorieën b.v. op 1 monumentnummer. Er zijn ook gevallen bekend waarin er voor elk onderdeel een apart monumentnummer is. Deze ongelijkheid is ongewenst. Om het probleem op te lossen is de eis vervallen van 1 aanvraag per beschermd monument. De bedoeling is om, net als in voorgaande restauratieregelingen, de aanvrager zelf te laten bepalen voor welke bouwkundige eenheid of eenheden, dit zijn zelfstandige onderdelen, subsidie wordt aangevraagd. De eigenaar staat dus nu centraal.

Wanneer een aangewezen organisatie meer dan 20 monumenten in bezit heeft is hiervoor een specifiek subsidieregime.

Het BRIM is een subsidieregeling voor eigenaren/stichtingen voor het instandhouden van monumenten, inclusief monumentale interieurs. Het BRIM onderscheidt twee soorten eigenaren. Voor eigenaren van woonhuizen e.d. is er de mogelijkheid om een laagrentende lening aan te vragen en voor eigenaren van o.m. kerkgebouwen is subsidie beschikbaar. Eigenaren die geen aftrekmogelijkheid hebben kunnen voor hogere subsidie in aanmerking komen. Voor kerken is de subsidie 65 pct. van de vastgestelde subsidiabele kosten.

Het NRF heeft een subsidiwijzer laten verschijnen. Het is aan te bevelen daarover te beschikken.

www.nrf.nl

Voorfinanciering restauraties

Er zijn mogelijkheden voor het aanvragen van voorfinanciering bij SKG en NRF.

Bij de invoering van de BRIM zullen SKG en NRF samenwerken om te komen tot een goedkope voorfinanciering.

Verder zijn NRF en SKG in overleg om een nieuw product in de markt te zetten, revolving fund, voor het aanbrengen van bouwkundige verbeteringen voor een verantwoorde exploitatie. Het maximale bedrag is € 50.000 tegen een rente van 1,5 % voor een periode van maximaal 15 jaar.

Bijzondere regels voor kerken

Wanneer sprake is van een kerkelijk monument geldt een bijzondere regel. Wanneer wezenlijke belangen van het belijden van de godsdienst of levensbeschouwing in het geding zijn, zal pas een beslissing over de vergunning genomen worden na overeenstemming met de eigenaar (artikel 18) van de monumentenwet. Voor meer informatie hierover zie: www.rce.nl.

Rijksinspectie Monumentenzorg (RIM)

In februari 2005 is de Rijksinspectie Monumentenzorg ingesteld. In verschillende gemeenten zijn er pilots geweest. De inspectie vindt plaats door RCE. Onderzoek vindt plaats bij Provincie, Gemeenten, architecten en eigenaren van Rijksmonumenten.

Doel van de inspectie is na te gaan of:

- de monumenten zorgvuldig in stand worden gehouden;
- dit proces zorgvuldig en doelmatig gebeurt; en
- de zorg voor de monumenten verzekerd is.

De inspectie vraagt stukken op, zal gesprekken voeren en bezoekt de locatie. Van elke inspectie wordt een verslag gemaakt met een oordeel en aanbeveling.

Monumentenwet 1988

Het juridische kader voor de monumentenzorg wordt gevormd door de Monumentenwet 1988. Het is van uitzonderlijk belang kennis van de Monumentenwet 1988 te hebben of daarover te kunnen beschikken. Voorkom, indien mogelijk, procedures zodat vooral een vlotte afhandeling kan plaats vinden. Informeer vooraf naar de mogelijkheden bij de daarvoor bevoegde instantie.

Wanneer een instandhoudingplan wordt ingediend en daarover goedkeuring wordt ontvangen, kunnen daarin vergunningsplichtige werkzaamheden opgenomen zijn.

Voor het restaureren van een monument zijn twee vergunningen nodig, namelijk een bouwvergunning en monumentenvergunning. Alle wijzigingen/verbouwingen aan een monument zijn vergunningsplichtig. Een bouwvergunning wordt verleend na het afgeven van een monumentenvergunning. Onderhoud aan een monument is niet vergunningsplichtig. Een melding dat er onderhoud zal plaats vinden, is voor een juiste en goede verstandhouding op zijn plaats.

Onderhoud

Goed en planmatig onderhoud is een eerste aanzet voor het instandhouden van een monument. Nodig is het jaarlijks een grondige inspectie te laten plaatsvinden. De conclusies en aanbevelingen worden vastgelegd in een rapport.

Er zijn diverse onduidelijkheden over onderhoud c.q. wat restauratie is, overleg met de RCE/Gemeente/Provincie is daarbij gewenst.

Het is voor allen van belang dat er een grondige inspectie van de bouwkundige staat van het bouwwerk aanwezig is. Het inspectierapport is een onderlegger voor het goed en juist opstellen van een planmatig onderhoudsplan/restauratieplan. Er zijn landelijk diverse organisaties die hierin zijn gespecialiseerd.

5 Bouwbesluit

Kern punten in het Bouwbesluit zijn: veiligheid, gezondheid, bruikbaarheids, energie zuinig, enz. De uitgangspunten zijn vastgelegd in Bouwregelgeving en voorschriften. De formulering in de Bouwregelgeving en voorschriften is als prestatie-eis opgenomen. De prestatie-eis is een gekwantificeerde grenswaarde waarvoor in het Bouwbesluit een bepalingmethode gegeven is. Indien opdrachten versteekt worden, is het belangrijk deze uitgangspunten in de opdracht naar adviseur, architect, aannemer te benoemen en schriftelijk in de opdracht te vermelden. Voor informatie kan men de web site www.vrom.nl raadplegen.

Het nieuwe Bouwbesluit treed naar verwachting 1 januari 2012 in werking.

Een groot aantal bestaande voorschriften over bouwen, verbouwen, gebruiken en slopen van gebouwen en andere bouwwerken worden samengevoegd en een geheel nieuw Bouwbesluit. Het nieuwe Bouwbesluit komt in de plaats van het huidige Bouwbesluit 2003, het Gebruiksbesluit en een aantal voorschriften uit de gemeentelijke bouwverordening en aanverwante voorschriften komen te vervallen c.q. gewijzigd.

In de Wabo ligt de verantwoordelijkheid voor de afhandeling van een gebruiksbesluit bij "het bevoegd gezag". In het Gebruiksbesluit lag die verantwoordelijkheid nog bij Ben W. Bij Koninklijk Besluit van 7 december 2010 is de reparatiewet in werking gereden. Zie hiervoor het Staatsblad 2010, nummer 809. Wat zijn de gevolgen van deze verandering in de praktijk?

- Bouwvergunning heet voortaan omgevingsvergunning.

- Omgevingsvergunning zijn meerdere vergunningen in een keer.
- Vergunningsaanvraag kan digitaal (www.omgevingsloket.nl) worden ingediend.
- Behandeltermijnen zijn korter geworden (8-26 weken).
- Indieningvereisten zijn strenger.
- Vergunningsvrij bouwen is verruimd.
- Ook bedrijven kunnen vergunningsvrij bouwen (Bouwbesluit 2003 blijft van toepassing, ook op vergunningsvrij bouwen).
- Legeskosten worden gewijzigd.
- Toezicht en handhaving zijn strenger.
- Strengere strafbepaling op illegaal bouwen.
- Slecht één maal de mogelijkheid om bezwaar/beroep in te dienen.

Belangrijke punten van aandacht zijn:

- Vooroverleg met gemeente of deskundigen op het gebied van Bouwplantoetsing
- Bepaal welk deel vergunningsvrij kan worden gebouwd (lagere legeskosten)
- Bepaal voor welke activiteit een afzonderlijke omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. (kan het tijdspad verkorten)
- Overleg met eigenaren van belendende percelen, ook bij vergunningsvrije bouwwerken
- Maak afspraken met de aannemer over de kwaliteit van de bouw. Het bouwwerk moet voldoen aan het Bouwbesluit 2003. Er zijn strengere strafbepalingen opgenomen in de Wet voor de Omgevingsvergunning en vergunningsvrije bouwwerken. Wanneer een bouwwerk niet voldoet aan de eisen van het Bouwbesluit 2003 kan het bouwwerk worden aangemerkt als een illegaal bouwwerk.

6. Overige aandachtspunten

Brandpreventiebeleid

In februari 2002 heeft staatssecretaris De Vries aan alle gemeenten in ons land een stuk doen toekomen getiteld "Handreiking brandpreventie bestaande bouw". Hierin zijn tal van tips en richtlijnen opgenomen. Voor de monumentale gebouwen zijn de tips en richtlijnen niet altijd praktisch uitvoerbaar en mogelijk zelfs in strijd met de bestaande bouwregelgeving. Het beschermen van monumentale gebouwen in verband met brandveiligheid, staat op gespannen voet met de Monumentenwet. Het bouwbesluit voorziet daarin.

In samenwerking met en onder verantwoording van Bouwregelgeving Informatie- en Adviescentrum, TNO en RDMZ is een "Informatieblad" opgesteld dat voor de doelgroep beschikbaar is. Op 28 mei 2004 is, gelet op de ontstane problematiek brandveiligheid, door een ingestelde projectgroep een publicatie uitgegeven onder de titel "*Veiligheid in kerken*". De projectgroep was breed van samenstelling n.l. RDMZ, Rijksgebouwendienst, Cultuurbescherming, Brandweer, Bouwbureau Aartsbisdom Utrecht, Verzekering, Commissie Kerkelijke Gebouwen van het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO-K), Landelijk netwerk Brandpreventie en het Ministerie van VROM. De inhoud van deze publicatie is duidelijk en geeft inzicht in de mogelijkheden waaraan bestaande monumentale gebouwen dienen te voldoen. Op het Centraal Bureau van de VKB te Dordrecht is nog een beperkt aantal exemplaren van deze nota beschikbaar.

In het najaar van 2008 (1 november) is het Nieuwe Besluit brandveilig gebruik bouwwerken (Gebruiksbesluit) in werking getreden.

De VKB werkt, in samenwerking met het Landelijke Netwerk Brandpreventie (LNB) van de (NVBR) aan een brochure met als titel "Veiligheid in kerkgebouwen". Bij deze brochure is een uitgebreide Checklist gevoegd. Voor meer informatie hierover kan men contact opnemen met de VKB. Zodra deze brochure is vastgesteld door (LNB) en Hoofdbestuur VKB zal deze op de website www.kerkrentmeester.nl worden geplaatst.

Samengevat leidt het nieuwe Gebruiksbesluit tot het volgende:

- eenduidige toepassing op gemeentelijk niveau van de landelijke voorschriften;
- minder aanvullende eisen nodig;

- indien in gebouwen kwetsbare groepen mensen worden gehuisvest, blijft het noodzakelijk een gebruiksvergunning aan te vragen;
- voor gebouwen waarin meer dan vijftig mensen verblijven, geldt een meldingsplicht bij de gemeente over het gebruik en de brandveiligheidsmaatregelen, waardoor het aanvragen van een gebruiksvergunning niet meer nodig is;
- gemeenten toetsen een melding en bepalen zelf wanneer controle ter plaatse gebeurt; een gebouw dat onder de meldingsplicht valt, kan na aanmelding in gebruik worden genomen; en
- wanneer de gemeente constateert dat het aangemelde gebouw onvoldoende brandveilig is, kan zij aanvullende brandveiligheidseisen voor het gebruik van dat gebouw opleggen.

Meer informatie hierover zie: www.vrom.nl/pagina.htm?id=25130

Voordelen landelijke uniformering:

- een set landelijk geldende voorschriften
- eind aan onnodige lokale verschillen
- minder verbodsbepaling van brandveiligheidsvoorschriften
- meer rechtszekerheid en rechtsgelijkheid
- betere mogelijkheden voor voorlichting en ondersteunende ICT-toepassingen
- betere afstemming met Bouwbesluit 2003 en milieuvoorschriften
- minder administratieve lasten voor bedrijven

Het is geen nieuw beleid want het brandveiligheidsniveau is gelijk gebleven. Nu is er een uniforme wetgeving. De vergunningsplicht is gewijzigd in een meldingsplicht. Er worden geen leges kosten meer in rekening gebracht.

Belvédère

In 1999 verscheen de nota Belvédère. Deze beleidsnota is gericht op cultuurhistorie en ruimtelijke ordening. De nota geeft aan welke maatregelen er nodig zijn voor de inrichting van Nederland en een visie op de wijze waarop die moeten worden toegepast. Wanneer er nieuwe bestemmingplannen opgesteld en uitgewerkt moeten worden, moet een gemeente de geformuleerde uitgangspunten in de nota Belvédère in de vaststelling daarin betrekken. Kerken hebben in de nota een duidelijke functie op het gebied van de ruimtelijke ordening.

Voor vragen over de Belvédèreaanpak en -strategie, over concrete projecten, over instrumenten en methodieken enz. kan men terecht op de Helpdesk van Belvédère.

Informatie is beschikbaar op: www.belvedere.nu

Wet Waardering Onroerende Zaakbelasting

Met ingang van 1 januari 2005 (zie "Kerkbeheer" van juni 2005) is een aantal verbeteringen aangebracht dat moet leiden tot een grotere doelmatigheid. Eén van die wijzigingen is dat een aantal objecten is vrijgesteld van de Onroerende Zaakbelasting (OZB). Ook kerkgebouwen vallen hieronder. Het is zaak om tijdig te reageren op publicaties wanneer gemeenten voor een bepaalde wijk "baatbelasting" willen heffen.

Waterschapslasten

Alle Waterschappen hebben een eigen omslagmethodiek en -grondslag voor de berekening van de aanslagen. De Waterschappen zijn gebonden aan de tariefvaststelling door de Verenigde vergadering. Het tarief is afgeleid van een kosten-baten analyse, gebouwd en ongebouwd. Alle Waterschappen verstrekken informatie over de tarieven. Voorstellen tot wijzigingen door de Algemene Vergadering worden vooraf in de plaatselijk verschijnend streek-of dagblad gepubliceerd. Laat u voortijdig informeren.

Energie

Voor kerken is de mogelijkheid aanwezig 50 pct. van de betaalde Ecotaks op geleverde energie terug te ontvangen. De aanvragen voor restitutie moeten worden gezonden aan de Inspectie te Emmen Senter-Novem.

Legionella

Wanneer er voor publiek toegankelijke ruimten zijn waar de mogelijkheid aanwezig is warm water via de kraan te tappen en te consumeren moet een risicoanalyse worden gemaakt. Van belang is dat deskundige voorlichting wordt ingewonnen. Het waterleidingbedrijf dat de distributie regelt in de regio beschikt over alle noodzakelijke informatie.

Zend- en ontvanginstallatie

Voor het plaatsen of aanbrengen van antennes voor telecommunicatie, enz. op monumentale gebouwen is een monumentenvergunning verplicht. Voor het plaatsen van zend- en ontvanginstallaties in monumentale gebouwen is eveneens een monumentenvergunning verplicht. Informatie, w.o. een modelcontract, is beschikbaar bij de VKB.

Verhuur van gebouwen

Voor de verhuur van gebouwen, kerken/verenigingsgebouwen heeft de VKB een richtlijn opgesteld. De richtlijn is te bestellen bij: VKB, postbus 176, 3300 AD Dordrecht, e-mail info@kerkrentmeester.nl of via de website www.kerkrentmeester.nl